

Contribuții ale bibliotecilor la realizarea obiectivelor Convenției UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale

Prezentarea Serviciului nou „Lectură plastică”

Natalia GHIMPU,
specialist principal

Conferința Generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, întrunită la Paris în cea de-a 33-a sesiune din anul 2005 a aprobat „Convenția privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale” care afirmă că „...diversitatea culturală este o caracteristică definitorie a umanității, conștientă că diversitatea culturală constituie un patrimoniu comun al umanității și trebuie ocrotită și păstrată în beneficiul tuturor, fiind conștientă că diversitatea culturală creează o lume variată și diversă care mărește numărul opțiunilor și îmbogățește capacitățile și valorile umane...”

Prin urmare, este principalul resort al dezvoltării durabile a comunităților, popoarelor și națiunilor, reamintind că diversitatea culturală în cadrul democrației, toleranței, justiției sociale și respectului reciproc dintre popoare și culturi, este indispensabilă pentru pace și securitate la nivel local, național și internațional.

Bibliotecile, deja de multe decenii, joacă un rol esențial în promovarea diversității culturale și lingvistice, contribuind la aplicarea Convenției UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale. Bibliotecile au recunoscut, recunosc și vor recunoaște dreptul tuturor popoarelor de a-și exprima, proteja și transmite cultura și limba.

Globalizarea, migrația în creștere, comunicarea mai rapidă, transportul mai rapid și alți factori ai secolului XXI au sporit diversitatea culturală în rândul multor națiuni unde, înainte, poate n-ar fi existat sau, a crescut multiculturalitatea existentă deja. „Diversitatea Culturală” sau „Multiculturalismul” se referă la coexistența armonioasă și interacțiunea diferitelor culturi, unde „cultura ar trebui privită ca set distinctiv de caracteristici spirituale, materiale, intelectuale și emoționale ale unei societăți..”

Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice confirmă printr-un compartiment aparte că „...Serviciile bibliotecii publice sunt asigurate, în mod egal, pentru toți, indiferent de vârstă, sex, rasă, religie, naționalitate, limbă sau statut social...” și unul din obiectivele fundamentale este pentru „...Promovarea dialogului intercultural și favorizarea diversității culturale...”.

Bibliotecile de toate tipurile au reflectat, sprijinit și promovat diversitatea culturală și lingvistică la nivel internațional, național și local prin dialogul intercultural și cetățenia activă. Atâta timp cât bibliotecile servesc diverselor interese și comunități, ele funcționează ca centre de învățare, culturale și de informare. Serviciile de bibliotecă trebuie să țină cont de principiile fundamentale de libertate și echitate în ceea ce privește accesul la informație și cunoaștere exhaustivă, respectând identitatea și valorile culturale. Fiecare persoană din cadrul societății globale are dreptul la o serie de servicii de bibliotecă și de informare.

Pentru a veni în întâmpinarea diversității culturale și lingvistice, bibliotecile s-au conformat:

- să servească toți membrii comunității fără discriminare datorită moștenirii culturale și lingvistice;
- să furnizeze informații în toate limbile și tipurile de scriere;
- să ofere acces la o gamă largă de materiale și servicii reflectând toate comunitățile și cerințele;
- să angajeze personal pentru a reflecta varietatea comunității, care să fie pregătiți să lucreze și să servească diverse comunități.

Bibliotecile ar trebui să dețină o politică și un plan strategic, care să definească misiunea ei, obiectivele, prioritățile și serviciile care sunt legate de diversitatea culturală.

Acțiunile principale ale bibliotecilor multiculturale ar trebui să se axeze pe:

- dezvoltarea colecțiilor și serviciilor diferite din punct de vedere cultural și lingvistic, incluzând resurse digitale și multimedia;
- conservarea exprimării și moștenirii culturale, acordând atenție sporită moștenirii culturale orale, indigene și intangibile;
- educarea non formală a utilizatorului, privind alfabetizarea informației, resurse noi apărute, moștenirea culturală și dialogul între culturi, popoare, ca părți integrante ale serviciilor (personalul unei biblioteci multiculturale ar trebui să reflecte caracteristicile culturale și lingvistice ale comunității pentru a garanta conștientizarea culturală, să reflecte comunității servicii de bibliotecă și să încurajeze comunicarea) ;
- furnizarea accesului la resursele electronice ale bibliotecii în limbile corespunzătoare prin intermediul organizării informației și a sistemelor de acces;
- elaborarea materialelor de marketing, pentru a depăși barierele media și lingvistice cu scopul de a atrage diferite grupuri către bibliotecă.

Putem afirma că bibliotecile apar în calitate de – **Bibliotecă integratoare, care reușește să substituie modelul tradițional al bibliotecilor prin intermediul includerii resurselor pe care le posedă și al potențialului acestora în servicii de bibliotecă comune tuturor tipurilor de utilizatori. Unde apar elementele necesare implementării unui proces de reinginerizare a serviciilor de bibliotecă existente cu scopul de a le adapta necesităților unui utilizator de altă etnie.**

Acest punct de vedere se sprijină pe Manifestul UNESCO în favoarea bibliotecilor publice, precum și pe Manifestul UNESCO/IFLA cu privire la bibliotecile școlare. Putem spune că acestea trebuie să ofere servicii în baza accesului egal pentru toate persoanele, indiferent de vârstă, rasă, sex, religie, naționalitate, limbă sau condiție socială. În plus, orice bibliotecă ar trebui să dispună de **servicii specifice pentru acei utilizatori care, dintr-un motiv sau altul, nu pot beneficia de serviciile și materialele ordinare, cum sunt, de exemplu minoritățile lingvistice, persoanele cu deficiențe fizice sau mentale, persoanele aflate în spitale sau în închisori.**

Funcția integratoare trebuie să fie coloana vertebrală a sistemului bibliotecar și bibliotecile apar dintr-o perspectivă mai umanistă, în care se reflectă ființa umană ca ființă liberă și integrată în societate

Legea cu privire la biblioteci din Republica Moldova în Capitolul V - Patrimoniul de Bibliotecă, Articolul 30 accentuează „ ... atrage atenția asupra colecțiilor de bibliotecă care ar trebui să constituie, în corespundere cu tipul bibliotecii, identitatea culturală și lingvistică a comunității, interesele și cerințele utilizatorilor de bibliotecă și să includă diferite categorii de documente pe suport de hârtie, în format digital sau pe orice alt support...”.

Bibliotecile din Republica Moldova promovează diversitatea culturală și lingvistică aliniindu-se la cerințele naționale și internaționale prin: crearea de condiții favorabile diversităților culturale prin accesul la resurse multiculturale și multilingve; oferirea spațiilor pentru incluziune și dialog intercultural; sprijinirea educației non formale culturale și artistice și învățării limbilor; conservarea și promovarea patrimoniului cultural; întărirea cooperării internaționale pentru diversitate culturală; promovarea culturii digitale și a accesului liber la resurse și cunoașterea expresiilor culturale diverse

Pentru a contribui la susținerea și promovarea diversității culturale și lingvistice propunem un serviciu nou de bibliotecă care va contribui la realizarea Convenției privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale. Sperăm că serviciul respectiv va susține promovarea unui stil de viață echilibrat, va contribui la protecția mediului personal/individual și a sănătății fizice și mentale a oamenilor.

În Egiptul antic sunt scrise pe **papirus - anul 2500 î.H.**, (care datează din **mileniul al II-lea î.H.**), se practica **multiplicarea și traducerea**, unde erau **traduse scrieri ebraice în limba greacă**, spre exemplu, **Vechiul Testament**. Manuscrisele depozitate în bibliotecă erau **din diferite țări și în diverse limbi și ele erau depozitate în ordinea limbilor scrise: greacă, egipteană, babiloniană, ebraică, indiană etc.**

NOU Serviciul „Lectura plastică”

🎨 Ce înseamnă „lectură plastică”?

Este o metaforă care combină:

📖 lectură — ca act de descifrare a unui text, a unui mesaj, a unei povești (designul copertei, culorile, simbolurile etc.)

🎨 plastică — ca expresie vizuală, artistică, creativă, materializată în culori, forme, texturi (picturi, tablouri, sculpturi etc.)

Lecturi plastice:

🎨 interpretarea sau transpunerea vizuală și artistică a unui text literar, a unei emoții, a unei idei.

🎨 „cum citim vizual lumea” prin cărți, imagini, lumini și umbre.

Tipuri de lecturi cu potențial plastic

1 Lectura literaturii poetice - Poezii, haiku-uri, poeme în proză.

Motiv: limbajul poetic este încărcat de imagini, metafore, simboluri ușor de transpus în artă vizuală.

2 **Lectura simbolică și alegorică** - Basme, parabole, fabule, mituri.

Motiv: acestea sunt pline de personaje și obiecte simbolice care inspiră forme și culori.

3 **Lectura senzorială** - Texte descriptive bogate în detalii de culoare, lumină, miros, sunet.

Motiv: activează imediat imaginația vizuală.

4 **Lectura tematică** - Texte axate pe teme vizuale sau artistice: artă, pictori, muzee, estetica frumosului.

Motiv: subiectul textului este deja „vizual”.

5 Lectura livrescă & intertextuală

Texte care vorbesc despre alte cărți sau culturi vizuale.

Motiv: invită la reinterpretări și colaje.

6 Lectura critică a coperților și designului

Citirea graficii cărților, afișelor, fonturilor ca pe texte în sine.

Motiv: cultivă „lectura vizuală”.

7 Lectura experimentală/abstractă

Texte postmoderne, fragmentare, avangardiste.

Motiv: formează structuri deschise care cer interpretare creativă.

🎯 Concluzie

◆ Orice text care are:

- ✓ bogăție de imagini vizuale,
- ✓ simboluri culturale,
- ✓ emoții intense,
- ✓ mister & sugestie,

poate fi „citit” și transpus plastic.

Când se concepe o copertă, designerul nu face doar un desen frumos, ci aplică principii de comunicare vizuală, marketing și estetică, adaptate conținutului cărții și publicului-țintă.

Principii cheie de design pentru coperta unei cărți

Publicul-țintă și genul

- Coperta trebuie să reflecte genul cărții (roman, poezie, non-ficțiune, fantasy, thriller, manual etc.).
- Stilul grafic, culorile și fonturile vor fi diferite pentru o carte pentru copii față de un tratat academic sau un roman romantic.

Tema și mesajul cărții

- Designul trebuie să transmită vizual esența sau atmosfera cărții. Dacă e un roman misterios — nuanțe întunecate, umbre, contraste dramatice; dacă e o carte de dezvoltare personală — tonuri calde, inspiraționale.

Ierarhizarea informației

Numele autorului, titlul, eventual subtitlul sau colecția — toate acestea trebuie aranjate clar, lizibil, într-o ierarhie logică.

Titlul e de obicei cel mai vizibil element. Compoziția Folosirea spațiului negativ (gol), echilibrul între text și imagine, alinierea elementelor.

Regula treimilor sau alte principii compoziționale clasice sunt aplicate și aici.

Culoare Paleta cromatică influențează emoția transmisă. Culoarea trebuie să fie armonioasă, dar și să iasă în evidență pe raft printre alte cărți.

Alegerea fonturilor potrivite e esențială. Ele transmit un „ton” — serios, jucăuș, sobru, elegant.

Formatul fizic

Dimensiunea, tipul de hârtie, finisajele (mat, lucios, embosat) pot influența aspectul final.

Respectarea trendurilor vs. Originalitate. E bine să știi ce se poartă pe piață în genul respectiv, dar și să vii cu o notă distinctivă.

Exemplu

Genul cărții	Culori frecvente	Fonturi	Elemente grafice
Poezie	Pastelate, blânde	Cursive	Florale, minimaliste
Thriller	Negru, roșu, alb	Groase, clare	Siluate, umbre
Carte pentru copii	Culori vii	Amuzante	Desene, personaje
Manual educativ	Culori neutre	Sobru	Scheme, forme geometrice

Descrierea succintă a serviciului	Expresia „Lectura plastică” este o expresie și un tip de lectură mai rar folosită și poate fi regăsită în: ▪ <i>Lectura plastică în artă</i>, se referă la interpretarea și analiza unei opere de artă vizuală (pictură, sculptură, desen etc.) printr-o „lectură” a formelor, culorilor, compoziției și mesajului transmis de artist. Este un termen utilizat în educația artistică pentru a descrie modul în care privitorul „citește” o lucrare vizuală; ▪ <i>Lectura plastică în literatură</i> poate desemna o lectură expresivă a unui text, în care cititorul vizualizează imaginile create de cuvinte, aproape ca și cum ar „vedea” povestea sau descrierile în mod plastic, viu, concret; ▪ <i>Lectura plastică în educație</i> este aplicată în pedagogie pentru a descrie metode de lectură însoțite de elemente vizuale, dramatizări sau ilustrații care ajută la înțelegerea mai profundă a unui text; <i>Lectura plastică</i>, fiind un proces complex de interpretare și analiză a operelor de artă vizuală, implică diverse forme și metode: <i>Lectura descriptivă</i> (descrierea formelor și a simbolurilor ascunse, mesajelor simbolice și a semnelor vizuale din cadrul unei lucrări de artă); <i>Lectura contextuală</i> (contextul istoric, cultural și social); <i>Lectura stilistică</i> (analizarea stilului artistic al lucrării – de exemplu, stilul baroc, renașcentist, impresionist în pictură).
Avantaje /Beneficii	Serviciul „Lectura plastică” este accesibil pentru toți membrii comunității, indiferent de mediul cultural și lingvistic, care beneficiază de: ▪ un spațiu sănătos pentru educație, conștientizare și bunăstare emoțională; ▪ dezvoltare a competențelor de <i>conștientizare și educație ecologică</i> (se înțeleg și se vizualizează mai bine problemele de mediu și soluțiile pentru un mediu sănătos – prin interpretarea artistică a textelor despre ecologie (pictură, grafică, ilustrație)). Mesajele despre protecția naturii pot avea un impact mai puternic prin cărțile ilustrate pentru copii despre natură și poluare, pot stimula empatia și dorința de a proteja mediul; ▪ stare de bine – sănătatea mintală (se reduce stresul prin vizualizarea unor imagini vii și armonioase, se dezvoltă creativitatea, care este esențială pentru bunăstarea emoțională și conectează oamenii cu natura prin artă și literatură, creând un echilibru mintal); ▪ promovarea sustenabilității prin artă și literatură – este aplicată pentru a interpreta texte despre schimbările climatice, biodiversitate și ecologie, expoziții de artă reciclată sau povești interactive despre protecția mediului, făcându-le mai accesibile publicului larg. În cadrul serviciului ar putea fi organizate diverse activități

Faimosul manuscris medieval Codex Aureus, aflat la Biblioteca Batthyaneum

Iluminarea cărților în Mediterana estică (articol) | Khan Academy

Manuscrise de muzică bisericească | PEMPTOUSIA

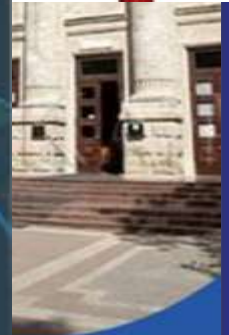
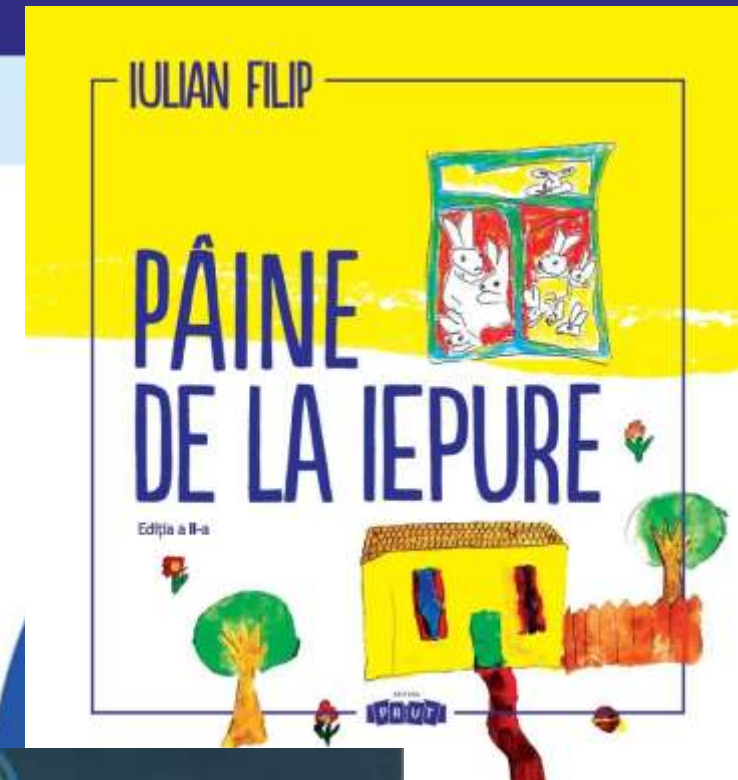
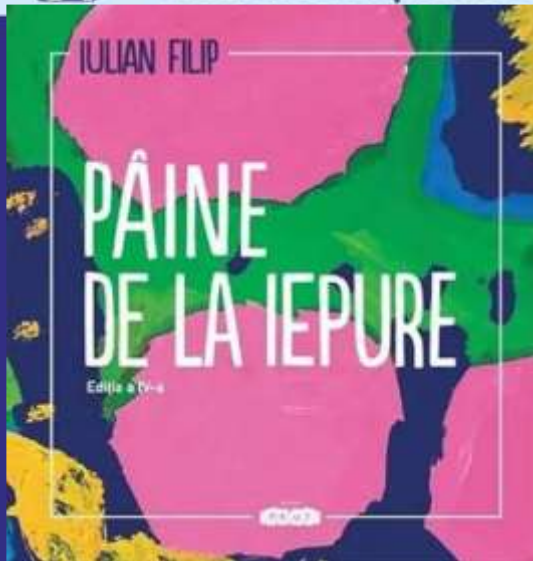

Implicarea bibliotecilor în transformarea digitală: oportunități și provocări : Suport metodologic / echipa de autori: Vera Osoianu, Lucia Țurcanu, Aliona Muntean [et al.] ; responsabil de ediție: Ludmila Corghenci ; director general: Elena Pintilei ; Instituția Publică Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău : [S. n.], 2025 (Primex-Com). – 125 p. : il., tab. Aut. indicați pe verso p. de tit. – Bibliogr.: p. 113-123 (55 tit.). – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – 10 ex. - ISBN 978-5-86654-453-0.

Instituția Publică
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Vera OSOIANU

specialist în biblioteconomie,
director adjunct al IP BNRM

*Citeste!
Trăiește liber!*

Octombrie 2026

Lun	Mar	Mie	Joi	Vin	Sâm	Dum
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8

„Drumul spre cunoaștere și dezvoltare trece prin lectură și cu cât mai greu este bagajul de cunoștințe adunat în urma lecturii, cu atât mai largi sunt orizonturile pe care o persoană le poate cuprinde. Prin lectură se transmite memoria colectivă a omenirii, de aici și marea apreciere de care cartea și lectura s-au bucurat încă de la începuturi. Probabil nu există alte lucruri sau fenomene care să fi fost mai elogiate decât cartea și puține sunt marile personalități care să nu se fi pătruns de marile valori ascunse printre pagini și să nu fi trimis mesajul acestei prețuiri către urmași.”

INSTITUȚIA PUBLICĂ
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

Septembrie 2026

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Noiembrie 2026

L	M	M	J	V	S	D
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

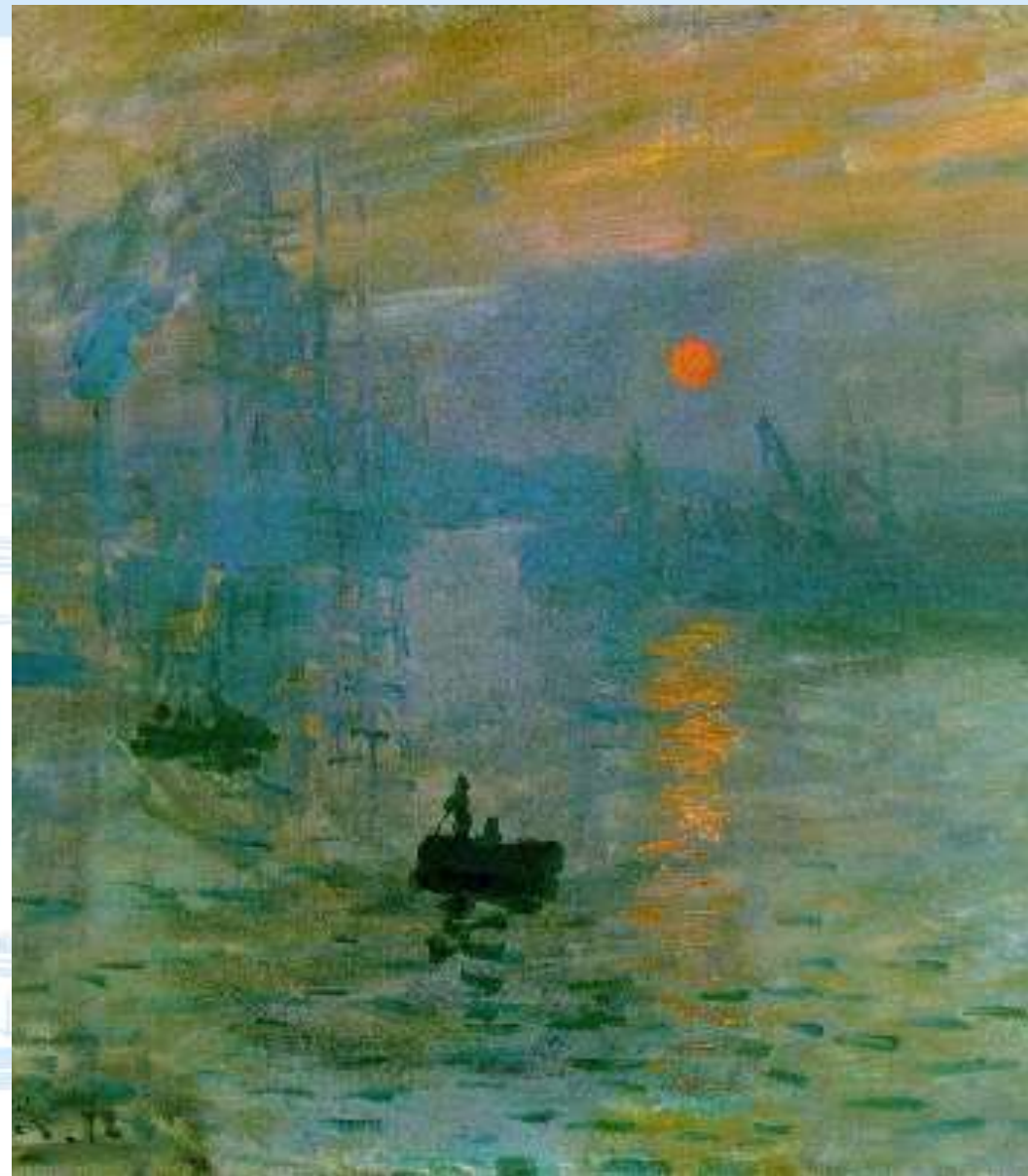

CURENTELE IMPORTANTE ÎN ISTORIA PICTURII MONDIALE

Curent	Perioadă aproximativă	Artiști reprezentativi
Bizantinsec	VI–XV	Andrei Rubliov, Theofanes Grecul
Gotic	sec. XII–XV	Giotto di Bondone, Simone Martin
Renăștere	sec. XV–XVI	Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael
Baroc	sec. XVII	Caravaggio, Rembrandt, Rubens
Rococo	sec. XVIII	Fragonard, Boucher, Watteau
Neoclasicism	sf. sec. XVIII–XIX	Jacques-Louis David, Ingres
Romantism	sec. XIX	Eugène Delacroix, Francisco Goya
Realism	sec. XIX	Gustave Courbet, Jean-François Millet
Impresionism	sf. sec. XIX	Claude Monet, Edgar Degas, Renoir
Postimpresionism	sf. sec. XIX	Vincent van Gogh, Paul Cézanne, Gauguin
Symbolism	sf. sec. XIX	Odilon Redon, Gustav Klimt
Fauvism	început sec. XX	Henri Matisse, André Derain
Cubism	început sec. XX	Pablo Picasso, Georges Braque
Expresionism	început sec. XX	Edvard Munch, Egon Schiele, Kirchner
Dadaism	1916–1924	Marcel Duchamp, Hans Arp
Suprarealism	1924–1960	Salvador Dalí, René Magritte, Max Ernst
Abstract	sec. XX	Wassily Kandinsky, Piet Mondrian
Pop Art	anii 1950–60	Andy Warhol, Roy Lichtenstein
Minimalism	anii 1960–70	Frank Stella, Donald Judd
Hiperrealism	anii 1970–prezent	Chuck Close, Richard Estes
Street Art	contemporan	Banksy, Jean-Michel Basquiat

Imresionist

Claude Monet

Renașterea Leonardo di ser Piero da Vinci „Mona Liza”

Romantic Baroque Painting

Fotografie de Lilia Calancea

Baroque Art Period: History, Artwork, Artists – Artchive

Post-impresionis

Vincent Willem van Gogh

CURENTELE IMPORTANTE ÎN ISTORIA SCULPTURII MONDIALE

Curent / Stil	Artiști reprezentativi
Arhaic (grecesc)	anonimi (ex. Kouros, Kore)
Clasic (grecesc)	Fidias, Policleitos, Miron, Praxitele
Elenistic	autorii grupului „Laocoon”, „Nike din Samothrace”
Roman	anonimi — portrete de împărați, Arcul lui Titus
Bizantin	atelieri anonime — reliefuri simbolice
Gotic	Claus Sluter, Lorenzo Maitani
Renaștere	Donatello, Michelangelo, Verrocchio, Ghiberti
Baroc	Gian Lorenzo Bernini, Alessandro Algardi
Neoclasicism	Antonio Canova, Bertel Thorvaldsen
Romantism	François Rude, Antoine-Louis Barye
Realism	Auguste Rodin, Camille Claudel
Impresionism	Edgar Degas (dansatoarele), Medardo Rosso
Cubism	Pablo Picasso (sculpturi), Jacques Lipchitz
Futurism	Umberto Boccioni („Forme unice în continuitate”)
Constructivism	Naum Gabo, Antoine Pevsner
Suprarealism	Jean (Hans) Arp, Alberto Giacometti, Max Ernst
Abstract	Constantin Brâncuși, Henry Moore, Barbara Hepworth
Minimalism	Donald Judd, Carl Andre, Richard Serra
Land Art	Robert Smithson, Andy Goldsworthy, Richard Long
Contemporan / Urban	Banksy (instalații), JR, KAWS

Arhitectură Stil gotic

SCULPTURĂ

Constantin Brâncuși - „Sărutul”, „Masa

Lectura plastică a spațiilor bibliotecii - ???

De ce este o temă valoroasă?

- 🎨 dezvoltă creativitatea
- 🎨 încurajează interpretarea personală
- 🎨 aduce împreună arte diferite:
literatură + arte vizuale
- 🎨 transformă lectura într-o experiență multisenzorială

Parteneri – Pictori din Republica Moldova și din diasporă

Instituția Publică
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Mulțumesc
nghimpu@bnrm.md

www.bnrm.md

[@BibliotecaNationala](https://www.facebook.com/BibliotecaNationala)

[bibliotecanationalarm](https://www.instagram.com/bibliotecanationalarm)

[BibliotecaNaționalăaRepubliciiMoldova](https://www.youtube.com/BibliotecaNaționalăaRepubliciiMoldova)

[@BiblioNationala](https://www.x.com/@BiblioNationala)